

strana neučinila. Ona uvádí toliko výpovědi, že ve smyslu ustanovení pachtovní smlouvy tuto vypovídá na dobu čtvrt roku předem, nepodotýkajíc, které smlouvy se dovolává, zdali původní smlouvy mezi velkostatkem a žalovaným uzavřené anebo smlouvy, kterou žalující strana uzavřela se žalovaným. Avšak ze žádné z těchto pachtovních smluv nevyhází, že by byla bývala oboplně ujednána čtvrtletní výpovědní lhůta. O lhůtě výpovědní vůbec v těchto smlouvách zmínky není. Dlužno tedy použití zde zákonného předpisu, dle něhož pachtu mají býti vypověděny šest měsíců dříve, než pachtovní předmět má býti vrácen (§ 560 č. 3 c. ř. s.). Jelikož žalující strana pachtovní smlouvu žalované straně vypověděla na čtvrt roku, nemajíc pro lhůtu tuto žádného podkladu, nelze tuto výpověď prohlásiti za účinnou, bylo spíše ji zrušiti.

Nejvyšší soud dovolání žalobcovu nevyhověl.

D ů v o d y:

Dovolatel vytýká rozsudku soudu odvolacího, že, ač správně za to má, že poměr pachtovní mezi stranami může býti rozvázán výpovědí, žádá na žalující straně neprávem, aby dokázala základ čtvrtletní výpovědi, a že, poněvadž nepodala tohoto důkazu, bylo nutno vypověděti pachtovní smlouvu na půl léta. Jest zajisté správné, jak tvrdí dovolatel, že v tom případě, dokázal-li by některou z podmínek v § 1118 obč. zák. uvedených, byl by oprávněn, žádati za okamžité zrušení pachtovní smlouvy, za kterýmžto účelem by musil žalovati na vyklizení, pokud se týče odevzdání mlýna do pachtu daného, nikoli však pouze podati návrh na odevzdání ve smyslu § 567 c. ř. s., ale rozhodl-li se pro podání výpovědi, k čemuž — jak odvolací soud správně dovodil — byl oprávněn (viz vysvětlivky k § 1117 obč. zák. v novém znění, str. 323), pak zajisté jest povinen dáti zákonitou výpověď (§ 1116 obč. zák.), nebyla-li, jak dovolatel sám připouští, nějaká výpovědní lhůta mezi nimi umluvena. Poněvadž dovolatel dal bezdůvodně pouze čtvrtletní výpověď, místo zákonitě šestměsíční výpovědi, potvrdil odvolací soud vším právem rozsudek prvního soudu, který danou čtvrtletní výpověď zrušil.

Čís. 58.

Zrušení soukromoprávních obmezení osob fysických, spočívajících na odvetných opatřeních bývalého rak.-uh. státu (cís. nař. ze dne 16. října 1914 č. 189 ř. z.), vysloveného nařízením Národního výboru československého z 9. listopadu 1918 č. 33 sb. zák. a nař., dlužno dbáti v každém období řízení z moci úřední, i když stolice nižší rozhodovala před účinností tohoto nařízení.

(Rozh. ze dne 25. února 1919, R I 24/19.)

Usnesením rekursního soudu (vrchního zemského soudu v Praze) ze dne 25. srpna 1918 byl v pozůstalostním řízení po vlastníku deskového statku rekurs nepominutelné dědičky, francouzské státní občanky, do meritorního usnesení soudu prvního státního soudu (krajského soudu v Táboře) odmítnut z těchto důvodů: Dle sdělení c. a k. ministerstva, c. a k. domu a zahraničních záležitostí sluší pokládati stěžovatelku za

francouzskou státní občanku a požívá táž se zřetelem na státní smlouvu uzavřenou s Francií stejných občanských práv s tuzemci. Dle sdělení obsaženého ve věstníku ministerstva spravedlnosti pro rok 1916 (str. 28, 29) byl výkon práv, příslušejících rakouským státním příslušníkům ve Francii, válečným stavem zrušen, i když jim držba těchto práv zůstala zachována; brány francouzských soudů jsou pro rakouské státní příslušníky uzavřeny a tito nemají ve Francii práva, státi k soudu. Nemohou tedy rakouští státní příslušníci jednati ve Francii samostatně, buďsi osobně neb svými plnomocníky, před soudy. Z toho plyne s ohledem na vzájemnost, již nutno dbáti po rozumu § 33 obč. zák., že nelze ani stěžovatelku jako francouzskou státní občanku uznati za oprávněnu k tomu, aby pokud jde výlučně o její práva, v Rakousku samostatně (osobně nebo svým zástupcem) před soudem jednala a návrhy činila. Nelze proto přihlížeti k její stížnosti, již podal jejím jménem její advokát, a slušelo proto stížnost tuto odmítnouti.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu plnomocníka stěžovatelčina, usnesení v odpor vzaté zrušil a uložil soudu rekursnímu, aby, nebera zřetele k použitým důvodům, ve věci samé znovu rozhodnul.

Důvody:

V odpor vzaté usnesení založeno jest na odvetných opatřeních bývalého rak.-uh. mocnářství vůči příslušníkům francouzským. Z nich se dovozuje, že stěžovatelce nepřísluší toho času způsobilost, v pozůstalosti její matky před tuzemským soudem jako účastněná strana jednati a vůbec svá práva uplatňovati, poněvadž jest cizozemkou, t. j. příslušnicí francouzskou. Než nelze přehlédnouti, že po utvoření se samostatné a výsostnými právy opatřené republiky československé, která ihned zahájila přátelské styky s republikou francouzskou, nařízením Národního výboru československého ze dne 9. listopadu 1918 č. 33 sb. z. a n. byla veškerá obmezení soukromoprávní osob fysických, pokud spočívají na předpisech vydaných na podkladu čís. nař. ze dne 16. října 1914, č. 189 ř. z., i v odvetných opatřeních v oboru právním i hospodářském za příčinou válečných událostí zrušena. Tohoto v právu veřejném zakotveného nařízení sluší dbáti jako předpisu nepomíjitelného (jus cogens) v každém období řízení, tedy také i v řízení opravném, a to i z moci úřadu. Z příčiny té postrádá za tohoto stavu věcí usnesení stížené, pokud spočívá na zprvu vytčených opatřeních bývalého státu rak.-uherského, každého zákonného neb zákonu rovného podkladu, tak že nezbývalo, než u vyhovění podaného dovolacího rekursu je zrušiti a rekursnímu soudu naříditi, aby, nebera zřetele k použitým důvodům, ve věci samé poznovu rozhodnul.

Čís. 59.

Výmazem, nařízeným v § 57 knih. zák., není dotčena poznámka hypotekární žaloby, jež v mezidobí byla povolena.

(Rozh. ze dne 25. února 1919, R I 77/19.)

V pozemkové knize poznamenáno dne 3. srpna 1918 zamýšlené zcizení nemovitosti, dne 14. srpna 1918 poznamenáno zažalování hypotekární